



JUSTITSMINISTERIET

Dato: 3. februar 2012
Kontor: Formandskabssekretariatet
Sagsbeh: Henriette Vincens Norring
Sagsnr.: 2012-3705-0010
Dok.: 333070

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

vedrørende forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordninger om finansieringsprogrammer for 2014-2020 for dels retlige anliggender, dels grundlæggende rettigheder og unionsborgerskab

KOM(2011)0369

KOM(2011)0344

Resumé

De to forslag til forordninger vedrører et finansieringsprogram for retlige anliggender samt et finansieringsprogram for rettigheder og unionsborgerskab. De to programmer tilstræber en forenkling i forhold til eksisterende finansieringsprogrammer. De foreslåede programmer løber fra 2014-2020 og skal efter forslaget have et samlet budget på 911 mio. EUR. Forslagene vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet. Da forslaget vedrørende programmet for retlige anliggende er omfattet af det retlige forbehold, har det hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vedrørende programmet for rettigheder og unionsborgerskab vurderes ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser, og det ses ikke i sig selv at ville have statsfinansielle konsekvenser, ud over indvirkningen på EU's budget. Fra dansk side er man overordnet positiv over for Kommissionens forslag til de to forordninger.

1. Baggrund

Den flerårige finansielle ramme udgør EU's finansieringsloft, inden for hvilket EU's årlige budgetter vedtages. Den flerårige finansielle ramme er således et redskab, der bruges til at fastsætte de beløb, der maksimalt må

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

anvendes på hver af EU's politiske prioriteter over en given periode. Den nuværende flerårige finansielle ramme løber fra 2007 til 2013.

Den 29. juni 2011 offentliggjorde Kommissionen i meddelelsen "Et budget for Europa 2020" sit forslag til en flerårig finansiell ramme for perioden 2014-2020. Kommissionen tilkendegav i tilknytning til forslaget, at det er nødvendigt med en forenkling og effektivisering af den fremtidige finansielle ramme.

Under de overordnede budgetrammer for perioden 2014-2020 vil der skulle vedtages en række programmer for konkrete politikområder – herunder på området for sikkerhed og borgerskab.

Kommissionen har i den forbindelse på det retlige område fremsat to forslag til forordninger vedrørende forenklede finansieringsprogrammer – et program for retlige anliggender samt et program for rettigheder og unionsborgerskab – som begge dækker perioden 2014-2020.

Forslagene vil skulle behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure, jf. TEUF artikel 294, hvorefter der kræves enighed mellem Europa-Parlamentet og Rådet.

Det danske retsforbehold

For så vidt angår forslaget til forordning om retlige anliggender lægges der op til, at dette fremsættes med hjemmel i TEUF tredje del, afsnit V. Forslaget vil derfor være omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabon-traktaten, vil på den baggrund finde anvendelse.

Ifølge protokollens artikel 1 deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF tredje del, afsnit V, og ifølge artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF tredje del, afsnit V, bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

2. Indhold

Kommissionens forslag til forenklede finansieringsprogrammer har til formål at bidrage til opbygningen af et fælles retsområde i EU. Programmerne har til hensigt at yde økonomisk støtte til EU-tiltag der kan tjene til at forbedre det civilretlige og strafferetlige samarbejde i EU, give borgerne bedre mulighed for at udøve deres rettigheder som EU-borgere og fremme

ligestilling. De skal endvidere bidrage til at styrke EU's indsats i bekæmpelsen af kriminalitet, reducere udbuddet og efterspørgslen efter narkotika og beskytte borgernes rettigheder som f.eks. tiltaltes og ofres rettigheder i straffesager.

Det er Kommissionens hensigt, at de nye programmer skal indeholde en væsentlig forenkling i forhold til de seks eksisterende programmer, som i det væsentlige dækker de samme aktiviteter som de to foreslåede, og samtidig skabe større effektivitet i programforvaltningen. Programmerne løber fra 2014-2020, og Kommissionen har foreslået et samlet budget på 911 mio. EUR.

2.1. Programmet for retlige anliggender

Forslaget til programmet for retlige anliggender er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 81, stk. 1, 82, stk. 1, og 84.

Forslaget til programmet samler tre eksisterende programmer på området for retlige anliggender – programmet om civilret, programmet om strafferet samt programmet til forebyggelse af narkotikamisbrug og information af offentligheden. I finansieringsperioden 2007-2013 har de tre programmer haft et samlet budget på 331,15 mio. EUR.

Forslaget til programmet for 2014-2020 har et budget på 472 mio. EUR, og har til formål at sikre, at EU-lovgivningen på det civilretlige og strafferetlige område anvendes effektivt. Dette indebærer bl.a. adgang til klage og domstolsprøvelse for personer og virksomheder i grænseoverskridende sager inden for EU samt fremme af EU-tiltag til bekæmpelse af narkotika og kriminalitet.

Opfyldelsen af disse mål skal bl.a. nås gennem indsamling af data og statistik, herunder udarbejdelse af fælles indikatorer og metoder, gennem afholdelse af seminarer, konferencer og ekspertmøder, gennem uddannelse af juridiske aktører og styrkelse af disses netværk, samt gennem oplysning og kampagner.

Programmet er åbent for offentlige og private virksomheder og organisationer i medlemsstaterne mv. Danmark har dog på grund af retsforbeholdet alene adgang, såfremt der indgås en internationale aftale herom. Tilsvarende deltager Danmark som udgangspunkt ikke i finansieringen af programmet.

2.2. Programmet for rettigheder og unionsborgerskab

Forslag til programmet for rettigheder og unionsborgerskab er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 19, stk. 2, 21, stk. 2, 114, 168 og 197.

Forslaget til programmet samler tre eksisterende programmer på området for grundlæggende rettigheder og unionsborgerskab – programmet om grundlæggende rettigheder og unionsborgerskab, Daphne III-programmet samt afsnittene "ikke-forskelsbehandling og forskelligartethed" og "ligestilling mellem mænd og kvinder" i programmet for beskæftigelse og social solidaritet ("PROGRESS"). I finansieringsperioden 2007-2013 har de tre programmer haft et samlet budget på 460,2 mio. EUR.

Forslaget til programmet for 2014-2020 har et budget på 439 mio. EUR og skal bidrage til at sikre, at borgerne i praksis og på effektiv vis kan udøve deres rettigheder. Dette skal bl.a. ske gennem en udbredelse af kendskabet til rettighederne og sikring af en mere ensartet anvendelse heraf. Programmet skal endvidere fremme barnets rettigheder, principperne om forbud mod forskelsbehandling (på grund af race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering) og ligestilling mellem mænd og kvinder (bl.a. i form af projekter vedrørende bekæmpelse af vold mod kvinder og børn).

Programmet er åbent for offentlige og private virksomheder og organisationer i medlemsstaterne mv.

3. Gældende dansk ret

Forslagene giver ikke anledning til at redegøre for dansk ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Da forslaget vedrørende programmet for retlige anliggender er omfattet af det retlige forbehold, har det hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. I tilfælde af afskaffelse af det danske retsforbehold vil Danmark via EU's budget skulle finansiere ca. 2 pct. af programmet svarende til ca. 6,2 mio. EUR.

Forslaget vedrørende programmet for rettigheder og unionsborgerskab vurderes ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser. Program-

met, der foreslås at udgøre i alt 406,2 mio. EUR, finansieres over EU's budget, hvoraf Danmark betaler ca. 2 pct. Danmarks relative bidrag til finansieringen vil således udgøre ca. 9,2 mio. EUR. Danske myndigheder og organisationer har i lighed med tidligere finansielle programmer mulighed for at søge og opnå støtte under programmet.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af offentlige anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Danske Advokater, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening og Retssikkerhedsfonden.

Justitsministeriet har fastsat høringsfristen til den 15. marts 2012.

6. Nærhedsprincippet

De foreliggende forslag til forordninger vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet.

Kommissionen har vedrørende nærhedsprincippet anført, at finansiering fra EU-budgettet fokuserer på aktiviteter, hvis mål ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne alene, og hvor EU's intervention derfor kan skabe ekstra merværdi. Aktiviteter omfattet af forordningsforslagene bidrager til at udvikle den gensidige tillid mellem medlemsstaterne, øge det grænseoverskridende samarbejde og netværkssamarbejdet samt opnå korrekt, sammenhængende og konsekvent anvendelse af EU-retten i hele EU. EU er i en bedre position end medlemsstaterne til at behandle grænseoverskridende situationer og til at skabe en europæisk platform for gensidig læring. Et solidt analytisk grundlag til støtte og udvikling af politikker vil blive støttet. EU's indsats giver mulighed for disse aktiviteter, der skal gennemføres konsekvent i hele EU og bringer stordriftsfordele.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

8. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side er man umiddelbart positiv over for forslagene.

Danmark lægger vægt på, at forhandlingerne om programmerne ikke må præjudicere forhandlingerne om de flerårige finansielle rammer for 2014-2020.

9. Europa-Parlamentet

Forslagene til forordninger behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal behandles i Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets holdning kendes endnu ikke.

10. Orientering af andre af Folketingets udvalg

Grundnotatet sendes – ud over til Folketingets Europaudvalg – til Folketingets Retsudvalg.